

Turun päivälukioiden

opiskelijahuollon käsikirja 2016

VERSIO 30.8.2016

SISÄLLYSLUETTELO

1 Johdanto

2 Lainsäädäntö

- 2.1 Opiskelijahuollon tarkoitus
- 2.2 Opiskeluhoitoa ohjaavat normit
- 2.3 Ilmoitusvelvollisuus
- 2.4 Salassapito ja tietosuoja

3 Opiskelijahuollon tehtävät ja tavoite

- 3.1 Opiskelijahuolto
- 3.2 Opiskelijan tukeminen

4 Opiskelijahuolto Turun lukioissa

- 4.1 Yhteisöllinen opiskeluhoito
- 4.2 Opiskeluhoollon ohjausryhmä
- 4.3 Lukion opiskeluhoitoryhmä
- 4.4 Opiskelijan pedagoginen tuki
- 4.5 Ryhmänohjaajan tehtävä opiskeluhoollossa
- 4.6 Poissaolojen seuraaminen ja niihin puuttuminen
- 4.7 Opiskelijahuollon kehittäminen
- 4.8 Opiskelijahuollon vuosisuunnitelma
- 4.9 Opiskelijahuollosta tiedottaminen

5 Yksilöllinen opiskeluhoito

- 5.1 Lukion opiskeluterveydenhuolto
- 5.2 Opiskelijoiden terveystarkastukset ja terveysneuvonta
- 5.3 Sairauksien ja tapaturmien hoito
- 5.4 Lukiopsykologi opiskeluhoollossa
- 5.5 Kuraattorin työ lukiossa
- 5.6. Lukion erityisopettaja opiskeluhoollossa

6 Monialainen yhteistyö

- 6.1. Monialainen asiantuntijaryhmä MAR
- 6.2 Viranomaisten välinen yhteistyö

- 6.3 Etsivä nuorisotyö
- 6.4. Sosiaalitoimen ja lukioiden yhteistyö
- 6.5 Ohjeita päihtyneen ja/tai sekavasti käyttäytyvän alle 18-vuotiaan nuoren auttamiseksi
- 6.6 Monialainen opiskelijahuoltotyö koulun ulkopuolella

7 Esteetön opiskelu

- 7.1 Oppimisen ja opiskelun tuki
- 7.2 Erityistä tukea säätelevät lait ja asetukset
- 7.3 Lukiseula
- 7.4 Erityisen tuen suunnitelma
- 7.5 Erityistä tukea ylioppilastutkinnossa koskevat säädökset
- 7.6 Ylioppilastutkintolautakunnan sähköinen asiointipalvelu
- 7.7 Eri kieli- ja kulttuuriryhmien huomioiminen

8 Epäasiallisen kohtelun, kiusaamisen, syrjinnän ja häirinnän ehkäisy

- 8.1 Kiusaaminen
- 8.2 Toimintamalli kiusaamis- /häirintätapausten selvittelyssä

9 Kriisitilanteet

10 Peruskoulun ja lukion nivelvaiheen tiedonsiirto

11 Liitteet

- 11.1 MAR-lomakkeet
- 11.2 Ilmoitus tapahtuneesta
- 11.3 Kiusaamistapauksen seulontalomake
- 11.4 Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma

12. Lähdeluettelo

1 Johdanto

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tuli voimaan 1.8.2014. Lakiin on koottu aiemmin hajallaan olleita oppilas- ja opiskelijahuoltoja sekä opiskeluhuoltotyön kirjaamista ja muuta henkilötietojen käsittelyä, salassapitoa sekä rekisteripitoa koskevat säännökset. Lisäksi se sisältää uusia opiskeluhuollon järjestämistä ja menettelyjä koskevia säännöksiä. Lain toteuttamisen tueksi ilmestyi uusisoveltamisohje, Uusi oppilas- ja opiskelijalainsäädäntö, 8.12.2015. Se kuvaa opiskeluhuoltoja koskevan lainsäädännön kokonaisuutta ja selvittää lain tulkintaan liittyviä ongelmakohtia. Suurin osa selvennyksistä liittyy yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon ja sen toteuttamiseen.

Laki koskee perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetussa opetuksessa olevan oppilaan sekä lukiolaissa (629/1998) ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tarkoitetussa koulutuksessa olevan opiskelijan oikeutta opiskeluhuoltoon: yhteensä noin 800 000 lasta ja nuorta. Lain tarkoituksena on edistää opiskelijan ja koko opiskeluyhteisön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta itseään ja opiskeluyhteisöä koskevissa asioissa.

Lain mukaan opiskeluhuoltoja toteutetaan ensisijaisesti ennalta ehkäisevänä koko opiskeluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Sen lisäksi opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Laki toi psykologi- ja kuraattoripalvelut myös toiselle asteelle.

Uusi soveltamisohje auttaa opiskeluhuollon järjestämisessä ja siinä, miten palvelut tuotetaan ja rahoitetaan. Samoin ohjeesta selviävät, milloin opiskelijalla on oikeus päästä yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon tai muihin opiskeluhuollon palveluihin. Soveltamisohjeeseen sisältyy oma luku, joka selvittää lain edellyttämän monialaisen työryhmän merkitystä ja toimintaa. Opiskeluhuoltolakiin liittyvät salassapitovelvollisuudet ja toisaalta velvollisuudet ja oikeudet luovuttaa opiskelijaa koskevia tietoja käydään niin ikään soveltamisohjeessa läpi.

Lukioiden opiskeluhuollon ohjausryhmä on valittu kaksivuotiskausiksi syksystä 2008 alkaen kehittämään ja organisoimaan lukioiden opiskelijahuoltoja. Jokainen lukio on lukuvuodesta 2008 – 2009 alkaen tehnyt vuosittain oppilaitoskohtaisen opiskelijahuoltosuunnitelman. Ohjausryhmä on laatinut 2009 ja 2012 Turun päivälukioiden opiskelijahuollon käsikirjan, joka on nyt päivitetty vastaamaan 2016 tilannetta. Turun lukioiden ohjausryhmä on aiemmin lisäksi julkaissut 2011 Lukio kaikille -oppaan, joka sisältää hyviä käytäntöjä opiskelijan tukemiseksi Turussa.

Lukioiden opiskelijahuollon ohjausryhmään ovat lukuvuonna 2015 - 16 kuuluneet seuraavat henkilöt:

Ainasoja Anne-Maj	terveydenhoitaja
Autio Hanna	opettaja
Heikkonen Esko	lukio-opetuksen tulosaluejohtaja
Käsnänen Johanna	lukiopsykologi
Lieri Virpi	apulaisrehtori, ohjausryhmän puheenjohtaja
Pakola Eija	opinto-ohjaaja
Puukka Anu	lukiopsykologi
Rönnqvist Lilian	skolkurator
Stedt Niina	erityisopettaja
Tauriala-Tolonen Outi	kuraattori

Turussa 30.8.2016 Lukion opiskeluhuollon ohjausryhmä

2 Lainsäädäntö

2.1. Opiskeluhuollon tarkoitus

Elokuun 1. päivänä 2014 voimaan tulleen oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) tavoitteina on edistää opiskelijoiden hyvinvointia, terveyttä ja oppimista sekä ehkäistä ongelmien syntymistä. Tarkoituksena on siirtää painopistettä yksilökeskeisestä työstä yhteisölliseen työhön ja korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään työhön. Opiskelijahuoltotyössä tulee vahvistaa suunnitelmallisuutta, opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä tarjota matalan kynnyksen tukea hyvinvointiin.

2.2. Opiskeluhoitoa ohjaavat normit

Tärkein opiskelijahuoltoa ohjaava normi on oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Opetushallitus on muuttanut 12.5.2014 nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita siten, että oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännökset on otettu huomioon.

Turun kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnan suomenkielinen lukio- ja ammattiopetusjaosto hyväksyi 17.6.2014 § 53 muutokset lukiokoulutuksen kuntakohtaiseen opetussuunnitelmaan, joka on samalla Turun päivälukioiden yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma. Joulukuun 2. päivänä 2014 § 87 samainen lukio- ja ammattiopetusjaosto hyväksyi Turun kaupungin lukiokohtaiset opiskeluhoitojen suunnitelmat.

Opiskeluterveydenhuoltoa säätelee terveydenhuoltolain (30.12.2013/1293) 17 § sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain 8 §.

Nuorisolain 7a § (20.8.2010/693) velvoittaa paikalliset viranomaiset monialaiseen yhteistyöhön. Pykälässä 7b (20.8.2010/693) säädetään etsiväksi nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä tehdään ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta. Nuorisolain 7c §:n mukaan pääsääntöisesti tietojen luovuttamisen edellytyksenä etsivää nuorisotyötä varten on nuoren suostumus.

2.3. Ilmoitusvelvollisuus

Lastensuojelulaki (12.2.2010/88) 25 §:

- 1) Sosiaali- ja terveyshuollon ja lasten päiväkodin;
- 2) opetustoimen;
- 3) nuorisotoimen;
- 4) poliisitoimen;
- 5) Rikosseuraamuslaitoksen;
- 6) palo- ja pelastustoimen;

- 7) sosiaalipalvelujen, lasten päivähoidon tai terveydenhuollon palvelujen tuottajan;
- 8) opetuksen tai koulutuksen järjestäjän;
- 9) seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdyskunnan
- 10) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain (746/2011) 3 §:ssä tarkoitetun vastaanottokeskuksen ja järjestelykeskuksen;
- 11) hätäkeskustoimintaa harjoittavan yksikön; taikka

12) koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön palveluksessa tai luottamustoimessa olevat henkilöt tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivat henkilöt sekä kaikki terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat **velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan** kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat **tehtävässään saaneet tietää** lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Edellä mainitut henkilöt ovat **velvollisia ilmoittamaan poliisille salassapitosäännösten estämättä**, kun heillä on **tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä lapsen kohdistunutta rikoslain 20 luvussa (seksuaalirikosta) rangaistavaksi säädettyä tekoa.** (20.5.2011/542)

Ilmoitukset tekee / tekevät aina nimeltä mainittu henkilö / mainitut henkilöt. Ilmoitusvelvollisuuksien laiminlyönti on rikos.

2.4. Salassapito ja tietosuoja

Lukiolaki 32 §: Opiskelijaa koskevaa, opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa voidaan vaihtaa opetushenkilöstön, terveydenhuollon tai muusta oppilashuollosta vastaavien henkilöiden kesken.

- Opiskelijaa koskeva päätöksenteko, opiskelijahuolto ja opiskelijahuollon palvelujen toteuttaminen sekä opetuksen järjestäjän lakisääteiset tehtävät edellyttävät opiskelijaa koskevia tietoja.
- Opiskelijan asemaa suojaa luottamuksellisuus, joka ilmenee lainsäädännössä salassapitovelvollisuutta koskevinä säännöksinä.
- Lukiolain mukaan salassapito koskee tietoja, joita koulutukseen liittyviä tehtäviä hoidettaessa on saatu tietää opiskelijoiden, henkilöstön tai heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta.
- Vaitiolovelvollisuus koskee myös suullista tietoa. Vaikka koko lukion henkilökunta on vaitiolovelvollinen, yksittäisen opiskelijan henkilökohtaisia asioita ei saa käsitellä yleisesti esimerkiksi henkilöstön kokouksissa tai opettajanhuoneessa.

Salassapitoperusteista säädetään laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999). Opiskelijahuollon kannalta tärkeimmät salassapitoperusteet sisältyvät 24 §:n 1 momentin 25, 30 ja 32 kohtaan.

Lain 24 §:n mukaan salassa pidettäviä asioita ovat mm. yksilökohtaista opiskelijahuoltoa koskevat asiakirjat, tiedot terveydentilasta, sosiaalihuollon asiakkuus, psykologiset testit/tutkimukset ja henkilön yksityiselämä.

Yllä mainitun pykälän 30 kohdan mukaan oppilashuoltoa koskevat asiakirjat ovat ehdottomasti salassa pidettäviä. Pykälässä tarkoitettuihin oppilashuoltoa koskeviin asiakirjoihin sisältyy usein muun muassa lapsen ja nuoren terveydentilaa tai hänen perheensä yksityiselämän piiriin kuuluvia tietoja, jotka jo sinällään ovat salassa pidettäviä.

Opiskelijalla ja yleensä myös huoltajilla on oikeus saada tietoonsa opiskelijaa koskevat tiedot ja merkinnät. Omat henkilökohtaiset muistiinpanot eivät ole julkisia.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa on säädetty yksityiskohtaisesti opiskelijan ja hänen laillisen edustajansa asemasta opiskeluhuollossa (18 §), yksittäistä opiskelijaa koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelystä (19 §), opiskeluhuollon

kertomuksista (20 §), opiskeluhuollon rekistereistä (21 §) ja opiskeluhoito-rekisteriin sisältyvien tietojen salassapidosta.

Opetuksen järjestäjä on laatinut opiskeluhuollon rekistereistä henkilötietolain (523/1999) mukaisen tietosuojaselosteen.

3 Opiskelijahuollon tehtävät ja tavoite

3.1. Opiskeluhoito

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon siten kuin tässä laissa säädetään.

Opiskeluhoitoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhoollon tavoitteena on hyvinvoiva ja tasapainoinen nuori, joka etenee opinnoissaan kykyjensä ja tavoitteidensa mukaisesti hyvinvoivassa opiskeluyhteisössä.

3.2 Opiskelijan tukeminen

- Opettaja tunnistaa opiskelijoiden erityisen tuen tarpeen ja toteuttaa erityistä tukea omassa opetuksessaan sekä antaa tarvittaessa tukiopetusta.
- Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opintojen edistymistä ja puuttuu mahdollisiin poissaoloihin.
- Opinto-ohjaaja suunnittelee opiskelijan kanssa opintoja tukevia toimenpiteitä ja muuttaa tarvittaessa opintosuunnitelmaa.
- Terveystoimittaja ja koululääkäri suorittavat terveystarkastukset ensimmäisenä ja toisena lukiovuotena ja ohjaavat tarvittaessa jatkotoimenpiteisiin.
- Lukion kuraattori antaa yksilöllistä sekä ryhmämuotoista keskusteluapua ja tukea opiskelijalle/-joille, ja työskentelee tarvittaessa opiskelijan läheisten kanssa. Kuraattori ohjaa opiskelijaa tarvittaessa muiden palveluiden piiriin ja tekee tiivistä yhteistyötä lukion ja lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa.
- Opiskelijoille annetaan mahdollisuus osallistua luki-seulaan lukio-opintojen alussa
- Lukion erityisopettaja laatii tarvittaessa opiskelijalle erityisen tuen suunnitelman Wilmaan
- Lukiopsykologi antaa yksilöllistä apua opiskelijalle ja ohjaa tarvittaessa jatkohoitoon

4 Opiskeluhoito Turun kaupungin lukioissa

Opiskelijahuoltotyön perusta on keskinäinen kunnioitus ja huolenpito. Jokaisen tulee työskennellä työyhteisössä niin, että hyvinvointi ja avoin kommunikointi mahdollistuvat. Aikuiset toimivat esimerkkinä siitä, millaiseksi työympäristö muodostuu. Nuorille tämä työympäristö on opiskeluyhteisö. Tavoitteena on hyvinvoiva ja tasapainoinen nuori, joka etenee opinnoissaan kykyjensä ja tavoitteidensa mukaisesti hyvinvoivassa opiskeluyhteisössä.

4.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteuttavat kaikki opiskeluhoollon toimijat.

Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

4.2. Opiskeluhuollon ohjausryhmä

Lukion opiskeluhuoltoa koordinoi Turussa lukion opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhuollon ohjausryhmä käy läpi kaikkien lukioiden suunnitelmat syyslukukauden alussa koordinoinnin ja mahdollisten koulutustarpeiden selvittämiseksi.

Turun lukiot osallistuvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyihin joka toinen vuosi. Joka toinen vuosi tehdään lukion hyvinvointikysely. Kyselyiden tulokset analysoidaan opettajakunnan ja opiskelijoiden kanssa mahdollisten kehittämiskohteiden löytämiseksi. Tuloksista voidaan tiedottaa vanhemmille ja ottaa heitä mukaan lukion kehittämistyöhön.

4.3. Lukion opiskeluhoitoryhmä

Lukiokohtainen opiskeluhoitoryhmä (LOR) vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Tavoitteena on kehittää ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia, viihtyvyyttä, turvallisuutta ja terveyttä.

Lukiokohtaista opiskeluhoitoryhmää johtaa rehtori ja siihen kuuluu opinto-ohjaaja, nimetty opettajajäsen, terveydenhoitaja, opiskelijajäseniä, kuraattori ja / tai psykologi ja mahdollisuuksien mukaan lääkäri ja huoltajien edustajia sekä tarvittaessa erityisopettaja. Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa

- Lukio tekee vuosittaisen opiskelijahuollon suunnitelmansa Wilman vuosisuunnitelmaan.
- Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen tulee ottaa huomioon kaikessa yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.
- Ryhmään kutsutaan tarvittaessa muita oppilaitoksen henkilöstön edustajia ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita.
- Yhteistyökumppaneita ovat mm. vapaa-aikatoimialan nuoriso-ohjaajat, etsivän nuorisotyön toimijat, poliisi ja erilaiset järjestöt
- LOR suunnittelee, miten opiskelijoiden ja yhteisön hyvinvointiin liittyvien kyselyiden kuten lukion hyvinvointikyselytulokset, asiakas- ja työtyytyväisyyskyselyt, kunta-10 – kyselyt sekä kouluterveyskyselyn (THL) tuloksia käsitellään lukiossa ja päättää tulosten pohjalta tehtävät toimenpiteet. Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyyn on saatavissa asiantuntija-apua terveyden edistämisen yksikön kouluterveyslähettiläältä.
- Huoltajien kasvatustyön tukeminen sekä kodin ja koulun yhteistyön vahvistaminen kuuluvat yhteisölliseen opiskeluhoitotoimintaan.

4.4. Opiskelijan pedagoginen tuki

Tavoitteena on, että nuori etenee lukio-opinnoissaan kykyjensä ja tavoitteidensa mukaisesti. Ryhmänohjaaja pitää säännöllisesti yhteyttä opiskelijaan ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin. Aineenopettaja ohjaa ja tukee opiskelijaa oman aineensa opiskelussa ja opiskelutaitojen kehittämisessä. Opinto-ohjaaja ohjaa nuorta lukio-opinnoissa ja auttaa häntä suunnittelemaan jatko-opintojaan ja tulevaisuuttaan.

Arjessa tapahtuva pedagoginen keskustelu ja ohjaus ovat ensisijainen opiskelijan tukemisen muoto.

Vain pedagogiset keskustelut kirjataan Wilman tukilomakkeeseen.

4.5. Ryhmänohjaajan tehtävä opiskeluhuollossa

Ryhmänohjaaja on ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaaja, joka perehdyttää opiskelijat lukion käytänteisiin ja toimintatapoihin. Hän tutustuu ryhmänsä opiskelijoihin, seuraa heidän opintojensa etenemistä ja poissaoloja. Ryhmänohjaaja tapaa ryhmäänsä säännöllisesti ja tiedottaa ajankohtaisista asioista. Ryhmänohjaaja on tarvittaessa yhteydessä opiskelijoiden huoltajiin.

Ryhmänohjaajan rooli ja merkitys on opiskeluhuollossa keskeinen. Erityisen tärkeää on kiinnittää huomioita opiskelijoiden poissaoloihin ja niiden syihin. Turun lukioissa noudatetaan oheista poissaoloihin puuttumisen käytäntöä.

4.6. Poissaolojen seuraaminen ja niihin puuttuminen

Turun lukioiden kuntakohtainen opetussuunnitelma (1.8.2016):

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta (LL 25§). Luvattomia poissaoloja ei sallita. Opiskelijan tai hänen huoltajansa on selvitettävä poissaolon syy välittömästi lukion palattuaan koulun määrittämällä tavalla.

Lukion opetussuunnitelmassa kuvataan poissaolojen seurantamenettely ja toimintatavat.

Turun päivälukioissa noudatetaan oheista ohjeistusta poissaoloihin puuttumisessa:

I jakso	I jakso	I jakso	II jakso	II jakso	III jakso
1. viikko Opiskelijalla poissaoloja aineenopettaja merkitsee poissaolon Wilmaan. Poissaolon korvaavia tehtäviä. Aineenopettaja ilmoittaa runsaista poissaoloista vielä erikseen RO:lle.	2.viikko RO keskustelee opiskelijan kanssa ja ottaa tarvittaessa yhteyttä kotiin.	3.viikko Poissaolot jatkuvat. RO kertoo opolle huolestaan ja ottaa yhteyttä kotiin. Opo keskustelee opiskelijan kanssa. Pedagoginen keskustelu / MAR opiskelijan kanssa	Yhden viikon seuranta-jakso. RO seuraa ja keskustelee yhden viikon jälkeen opiskelijan ja hänen luvallaan opiskeluhoollon toimijoiden kanssa.	Jos opinnot eivät edisty, järjestetään opiskelijan luvalla MAR-kokous. Opiskelijan kanssa sovitaan, keitä kutsutaan tapaamiseen. Opiskelija ohjataan kuraattorille.	Tukitoimista huolimatta opinnot eivät suju: opiskelijalle kutsu tulla kuultavaksi opintojen jatkamisesta. Seuraavan lukuvuoden alussa jos opiskelija ei jatka opintojaan hänet tulkitaan eronneeksi (lukiolaki 24 § 2. mom. **). Opiskelijalle lähetetään erotodistus.
	Jos opiskelijaa ei tavoiteta, otetaan yhteyttä lähiomaisiin.	Suunnitelma kurssien loppuun suorittamisesta. Selvitetään opiskelu-huollon mahdollinen tuen tarve?		Väliaikainen opinto- ja koulumatkatuen keskeytys *) Jos pitkä sairausloma: -ohjeistus itsenäisistä suorittamisista	Opinto-ohjaaja ilmoittaa eronneen opiskelijan yhteystiedot (nimi, osoite, puh.nro ja s-osoite) Etsivälle nuorisotyölle: etsivat@turku.fi

				-oikeus nostaa sairauspäivärahaa.	
--	--	--	--	--------------------------------------	--

*) Oppilaitoksen valvontailmoitus Kelalle: ”Ilmoitus tulee tehdä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun opiskelija on jättänyt keskeyttämisilmoituksen tai oppilaitoksessa on havaittu, ettei opiskelijalla ole edellytyksiä opintotuen ja/tai koulumatkatuen saantiin.”

Valvontailmoituksen jälkeen Kela pyytää opiskelijalta selvityksen. Opiskelija lähettää sairaustodistuksen (voi saada opintotukea 2 kk) tai selvityksen itsenäisesti suoritetuista kursseista

Opiskelevaksi katsotaan Kelassa 18 pvää/3 vkoa läsnäoloa kuukaudessa tai 10 kurssia tai 2 yo-koetta lukukaudessa.

***) Eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja.

Ryhmänohjaajan tulee puuttua selvittämättömiin poissaoloihin välittömästi ja olla yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajiin. Täysi-ikäisen nuoren kohdalla keskustelu käydään hänen kanssaan. Myös selvitettyt mutta toistuvat ja jatkuvat poissaolot on hyvä nostaa esille keskusteluun ja ilmaista huoli asiasta.

Keskustelemalla ryhmänsä opiskelijoiden kanssa ryhmänohjauksissa ja muissa yhteyksissä epävirallisesti ryhmänohjaaja huomaa ehkä muita opettajia helpommin esimerkiksi nuoren mielentilassa mahdollisesti tapahtuneen muutoksen. Tarvittaessa ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijan oikeiden tukitoimien pariin (kuraattori/psykologi/opinto-ohjaaja/erityisopettaja/terveydenhoitaja) ja tekee yhteistyötä heidän kanssaan. Ryhmänohjaaja voi myös ilman nimiä konsultoida opiskeluhuollon toimijoita ja kysyä neuvoa, miten asiassa olisi hyvä edetä.

Ensimmäisen vuositason ryhmänohjaajat saavat tehtävästään TVA-lisää ja he saavat edellisenä keväänä koulutuksen tehtäviinsä. Ryhmänohjaajat haastattelevat ensimmäisen vuositason opiskelijat syksyn aikana. Työskentely on jatkuvaa seuranta.

Ensimmäisen vuoden ryhmänohjaajan tehtävät (TVA-lisä):

- Opiskelijoiden haastatteleminen henkilökohtaisesti. Ryhmänohjaaja kirjaa maininnan käydystä keskustelusta ohjaus- ja tuki- lomakkeeseen
- Uusien opiskelijoiden kurssivalinnoissa auttaminen
- Lukion opiskelijaksi ja tapoihin kasvattaminen
- Opiskelijan suoritusten ohjaaminen, kurssikertymän valvominen sekä poissaolojen seuraaminen ja niihin puuttuminen tarvittaessa
- Hyvän yhteishengen luominen
- Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden vanhempainillan ryhmänohjausosan valmistelu ja toteutus
- Kaikkien ensimmäisten vuoden ryhmänohjaajien yhteiskokoontuminen ja koulutus

4.7. Opiskeluhuollon kehittäminen

Turun lukiot osallistuvat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyihin joka toinen vuosi. Joka toinen vuosi tehdään lukion hyvinvointikysely. Kyselyiden tulokset analysoidaan opettajakunnan ja opiskelijoiden kanssa mahdollisten kehittämiskohteiden löytämiseksi. Tuloksista voidaan tiedottaa vanhemmille ja ottaa heitä mukaan lukion kehittämistyöhön.

4.8. Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma

Lukio tekee vuosittaisen opiskeluhuollon suunnitelmansa Wilman vuosisuunnitelmaan. Sisältö on liitteessä 5. Opiskeluhuollon ohjausryhmä käy läpi kaikkien lukioden suunnitelmat syyslukukauden alussa koordinoinnin ja mahdollisten koulutustarpeiden selvittämiseksi.

4.9. Opiskeluhuollosta tiedottaminen

Opiskeluhuoltotyöstä tiedotetaan opiskelijoille ja heidän huoltajilleen. Tiedottamisen välineitä ovat vanhempainillat, ryhmänohjaustuokiot, Wilma, www-sivut, hyvinvointitiimin kokoukset ja henkilökohtaiset yhteydenotot. Terveydenhoitaja toimii yhteyshenkilönä terveydenhoitoon ja sosiaalitoimeen.

5 Yksilöllinen opiskeluhoolto

Opiskelijalla on oikeus yksilölliseen opiskeluhooltoon, jota toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa hänen huoltajiensa kanssa. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia:

- 1) koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja;
- 2) opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja;
- 3) monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa, jota toteutetaan tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR)

5.1. Lukion opiskeluterveydenhuolto

Lukiolaisten opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on seurata ja edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia sekä opiskelukykyä yhteistyössä vanhempien, opettajien ja muun henkilöstön kanssa. Terveydenhoitajan ja lääkärin työ lukiossa perustuu yksilölliseen ja luottamukselliseen asiakassuhteeseen opiskelijan kanssa. Jokaisella lukiolla on terveydenhoitaja ja lääkäri.

Terveydenhoitajan työaika opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että opiskelija voi ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan saman päivän aikana.

5.2. Opiskelijoiden terveystarkastukset ja terveysneuvonta

Lukiolaisille järjestetään terveydenhoitajan suorittama terveystarkastus ensimmäisenä ja lääkärintarkastus ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna. Miesopiskelijoille (sekä turkulaisille että ulkokuntalaisille) terveystarkastus on perusteltua tehdä kutsuntavuonna, jolloin samalla tehdään asevelvollisuuteen liittyvä ennakkoterveystarkastus. Heti ensimmäisen lukiovuoden alkusyksystä opiskelijat täyttävät oppitunnilla terveystarkastuksen ja mielialaseulan, jotka ovat terveydenhoitajan käytössä, kun hän kutsuu opiskelijoita tarkastukseen.

Terveystarkastuksessa saadaan kokonaiskäsitys opiskelijan terveydestä ja hyvinvoinnista sekä ohjataan opiskelijaa tekemään terveyttä edistäviä valintoja. Huomiota kiinnitetään opiskelijan elämäntilanteeseen, opiskelumotivaatioon ja terveystarpeisiin.

Opiskelijan terveysneuvonta on yksilöllistä ja sillä tuetaan itsenäistymistä, opiskelukykyä, terveellisiä elämäntapoja, hyvää kuntoa, mielenterveyttä ja ehkäistään kiusaamista.

Terveystarkastusten tavoitteena on tunnistaa yksilöllisen tuen tarve.

Terveyden edistämisen lisäksi tarkastusten tavoitteena on tunnistaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat mahdollisimman varhain. Erityisen tuen tarvetta voivat aiheuttaa esim. nuoren krooninen sairaus, mielenterveys- ja päihdeongelmat, kiusaaminen, poissaolot, oppimisvaikeudet, vanhempien sairaus, vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat, läheisväkivalta ja vaikeudet perheen tai nuoren toimeentulossa. Tuen järjestämisessä tehdään yhteistyötä huoltajien, muun opiskelijahuollon, opettajien ja hoitotahojen kanssa.

5.3. Sairauksien ja tapaturmien hoito

Opiskelijat voivat aina oma-aloitteisesti ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan kaikissa terveydentilaan ja yleiseen hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Myös mielenterveyteen ja seksuaaliterveyteen liittyvät asiat kuuluvat lukiolaisten opiskeluterveydenhuoltoon.

Terveydenhoitaja antaa ensiapua ja ohjeita koulussa äkillisesti sairastuneille. Koulutapaturman sattuessa opiskelijan on hyvä ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan mahdollisimman pian. Lääkärinhoitoa vaativat koulutapaturmat hoidetaan Tyksin T-sairaalan yhteispäivystyksessä.

Lääkärin vastaanotto toimii ajanvarauksella terveydenhoitajan kautta. Lukiolaisten sairaanhoitopalvelut järjestetään joko kyseisen lukion opiskeluterveydenhuollossa tai opiskelijan osoitteen mukaisella terveysasemalla.

Ulkopaikkakuntalaiset voivat hakeutua hoitoon myös kotikuntaansa. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä muiden hoitotahojen kanssa tai ohjataan asiakkaita mielenterveys-, päihde- ja seksuaaliterveyspalveluihin.

5.4. Lukiopsykologi opiskeluhuollossa

Psykologi edistää opiskeluyhteisön hyvinvointia ja tukee psyykkistä opiskelukykyä yhteistyössä lukioiden henkilökunnan ja yhteistyötahojen kanssa. Työskentelyssä on sekä yhteisöllisiä että opiskelijoille kohdennettuja yksilöllisiä työmuotoja.

Psykologi työskentelee lukiokohtaisissa opiskeluhuoltoryhmissä (LOR) opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi ja kehittää opiskeluhuoltoa myös lukioiden yhteisessä opiskeluhuollon ohjausryhmässä. Lukioiden henkilökunta ja kouluterveydenhuolto konsultoi tarvittaessa psykologia opiskelijoihin liittyvissä kysymyksissä. Psykologi neuvoo myös tarvittaessa huoltajia opiskelijoiden hyvinvointiin ja mielenterveyteen liittyvissä kysymyksissä.

Psykologi ohjaa hyvinvointia edistäviä ja psyykkisen opiskelukykyyn ongelmia (stressi ja opiskelu-uupumus, sosiaalisten tilanteiden jännittäminen sekä masennus) ennaltaehkäiseviä pienryhmäkursseja opiskelijoille yhteistyössä kuraattorin kanssa.

Psykologi neuvoo ja ohjaa opiskelijoita psyykkiseen opiskelukykyyn ja mielenterveyteen liittyvissä henkilökohtaisissa kysymyksissä. Opiskelija voi hakeutua psykologin vastaanotolle varaamalla itse ajan, mutta ajan voi varata opiskelijan luvalla myös huoltaja, lukion työntekijä tai muu yhteistyötaho. Opiskelijalla on oikeus päästä keskustelemaan psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään 7 koulun koulupäivän sisällä ensimmäisestä yhteydenotosta, kun tarve keskustelulle on ilmeinen. Ensikäynneillä psykologi arvioi opiskelijan tuen tarpeen, minkä jälkeen seuraa mahdollisesti lyhyt tukikeskustelujakso tai ohjaus muihin palveluihin. Psykologi osallistuu myös yksilöllisen opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän (MAR) toimintaan.

5.5. Kuraattorin työ lukiossa

Lukion kuraattori auttaa opiskeluun, ihmissuhteisiin, taloudellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin sekä itsenäisyyteen liittyvissä asioissa. Hän tukee ja konsultoi tarvittaessa huoltajia ja lukion työntekijöitä opiskeluun ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Kuraattorin työ painottuu yksilönohjaukseen ja neuvontaan ennaltaehkäisevällä työtöteellä.

Kuraattorin käynneillä kartoitetaan opiskelijan elämäntilannetta ja tuen tarvetta, sekä tarpeen mukaan opiskelija ohjataan jatkotutkimuksiin ja hoitoon. Lukion kuraattori toimii myös tarvittaessa linkkinä koulun ja eri yhteistyötahojen välillä, kuten esimerkiksi sosiaalitoimi, terveydenhuolto, Kela, Nuorten turvatalo, Nuorten asumisyksikkö jne.

Lukion kuraattori osallistuu eri opiskelijahuollollisiin ryhmiin, sekä opiskelijahuollon kehittämiseen koko kaupungissa.

Lukiokuraattorin asiakastyötä säätelevät lukiolaki, lastensuojelulaki ja opiskelijahuoltolaki. Kuraattorilla on kirjaamisvelvollisuus asiakastyöstä. Kuraattorit noudattavat työssään sosiaalityön ammattieettisiä periaatteita.

5.6. Lukion erityisopettaja opiskeluhuollossa

Erytisopettaja osallistuu opiskeluhuollon kehittämiseen ohjausryhmässä.

Aineenopettajat, opinto-ohjaajat, psykologi, kuraattori ja erityisopettaja tekevät yhteistyötä opiskelijoiden opiskelutavoitteiden saavuttamiseksi ja pyrkivät vahvistamaan yhteistyöllään opiskelijan oppimista, kouluhyvinvointia ja osallisuutta.

Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua Taitava oppija -kursseille huomioiden opiskelijan yksilöllinen tarve ja motivaatio. Kurssin keskeisenä tavoitteena on perehtyä oppimiseen ja opiskeluun erityispedagogiikan näkökulmasta. Tavoitteena on ohjata opiskelijaa tunnistamaan vahvuuksiaan, joiden tavoitteena on vahvistaa opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Tavoitteena on myös huomioida vuorovaikutus- ja tunnetaitojen merkitystä oppimiselle, opiskelulle ja opiskelijan hyvinvoinnille. Erytisopetusta voi järjestää myös toisin kuin kurssimuotoisena opetuksena mahdollisuuksien mukaan.

6.1. Monialainen asiantuntijaryhmä MAR

Jos yksittäisten konsultaatioiden lisäksi tarvitaan laajempaa asiantuntijaryhmää, kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kutsuu koolle opiskelijan kanssa se henkilö, jolle asian selvittäminen työn tehtävien perusteella kuuluu tai se henkilö, jolle huoli herää. Usein tämä on ryhmänohjaaja tai opiskeluhuollon toimija.

Ryhmän kokoonpanosta sovitaan opiskelijan kanssa. Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa kirjalliseen suostumukseen.

Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan.

Ohjeita MAR:in järjestämiseen:

- monialaisen asiantuntijaryhmätyöskentelyn (MAR) alussa opiskelijalta ja/tai huoltajalta pyydetään kirjallinen suostumus opiskelijan asioiden käsittelyä varten (liite)
- suostumuspaperi liitetään opiskeluhuoltokertomuksen liitteeksi

- työskentelystä kirjataan muistio oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämällä tavalla työskentelyn aikana, jotta kaikki läsnäolijat näkevät kirjaukset: läsnäolijat, käsiteltävä asia, tehdyt selvitykset, muut asiaan vaikuttavat tiedot, sovitut toimenpiteet sekä miten ja milloin asiaan palataan
- vastuuhenkilö voi tallentaa muistion **väliaikaisesti** itselleen.
- muistio tallennetaan lukion arkistossa säilytettävään, opiskelijan nimellä varustettuun kansioon.
- opiskelijalle annetaan muistiosta kopio
- opiskelijan kansion etulehdelle kirjataan ”lokitiedot” esim. seuraavasti jokaisesta kokoontumiskerrasta (liite)
- taulukkoon merkitään yhden asian ensimmäinen kokoontumispäivämäärä, saman asian muut kokoontumispäivämäärät ja viimeisen kokoontumisen päivämäärä
- saman opiskelijan uusi/uudet asia(t) merkitään yllä kuvatulla tavalla siten, että uusi asia erottuu selkeästi edellisistä kirjauksista
- opiskeluhuoltokertomukset arkistoidaan opiskelijan kansioon aikajärjestyksessä ja selkeästi välilehdellä erotettuna
- kansiot säilytetään koulun lukitusarkistossa
- arkistointiaika on 10 vuotta

6.2. Viranomaisten välinen yhteistyö

Julkisuuslain 29.1§: viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos:

- tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti (salassapidon/vaitiolovelvollisuuden estämättä) säädetty,
- se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa.

Esimerkiksi koulutuksen järjestäjä on velvollinen antamaan sosiaalihuollon viranomaiselle sen pyynnöstä salassapitovelvollisuuden estämättä hallussaan olevat sosiaalihuollon asiakassuhteeseen olennaisesti vaikuttavat tiedot ja selvitykset, jotka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän vuoksi ovat välttämättömiä asiakkaan sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi, sosiaalihuollon järjestämiseksi ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi sekä viranomaiselle annettujen tietojen tarkastamista varten.

- Sosiaalihuollon viranomaisilla on tiedonsaantioikeus, mutta he eivät ole velvollisia luovuttamaan salassa pidettäviä tietoja oppilaitokselle.
- Huoltajan suostumus voidaan pyytää kirjallisena, mutta suullinen suostumus riittää. Suostumuksessa on nimettävä käsiteltävä asia.

6.3. Etsivä nuorisotyö

Turun kaupungissa toimii nuorisolain mukainen etsivä nuorisotyö, jolle lukion tulee ilmoittaa ne opiskelijat, joita ei normaalein yhteydenottotavoin saada kiinni tai jotka lopettavat lukion ilman jatkosuunnitelmia.

Etsivän nuorisotyön s-postiin etsivat@turku.fi ilmoitetaan opiskelijan yhteystiedot. Etsivän nuorisotyön työntekijät ottavat yhteyttä nuoreen ja tarjoavat palvelua, jonka nuori joko ottaa vastaan tai josta hän kieltäytyy.

Etsivän nuorisotyön kohderyhmänä ovat 15-29-vuotiaat nuoret. Tarkoituksena on tavoittaa ne nuoret, jotka ovat palveluiden ulkopuolella tai vain riittämättömästi palveluihin kiinnittyneitä. Etsivä työ ei ole tukihenkilötoimintaa vaan ammatillista ohjaustyötä. Tavoitteena on tarjota monenlaista tukea, jotta nuori voi kiinnittyä opiskelu- ja/tai työelämään. Etsivän työn perustana on toimiva monialainen verkostotyö. Työntekijät pyrkivät toimimaan linkkeinä eri palveluiden välillä, joita nuoret käyttävät.

Apua nuori saa mm. arjen hahmottamiseen, työ- ja opiskelupaikan etsimiseen, palveluiden löytämiseen, virastoissa käyntiin ja elämän hallintaan.

6.4. Sosiaalitoimen ja lukioiden yhteistyö

Lukioiden ja sosiaalitoimen hyvä yhteistyö edesauttaa omalta osaltaan nuorten selviytymistä opiskelun ja elämän erilaisissa pulmatilanteissa. Sosiaalitoimen edellytys toimivalle yhteistyölle oppilaitoksen kanssa on, että opiskelijoiden huolista sosiaalityöntekijöiden kanssa keskusteltaessa myös nuorten vanhemmat sekä nuori itse ovat tietoisia asioiden sisällöstä. Vain kaikkien osapuolten luottamuksellisuudella ja avoimuudella päästään asioissa eteenpäin.

Lastensuojelun asiakkuudessa olevan nuoren asioissa voi lukion työntekijä vanhempien luvalla olla yhteydessä nuoren omaan sosiaalityöntekijään. Oma sosiaalityöntekijä ohjaa tarvittaessa tekemään lastensuojeluilmoituksen. Vastuu nuoren tilanteen selvittämisestä siirtyy sosiaalitoimeen vain lastensuojeluilmoituksella.

Lastensuojelulain 25 §:n mukaan opetuksen tai koulutuksen järjestäjän palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia tekemään lastensuojeluilmoituksen, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää nuoresta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät lastensuojelutarpeen selvittämistä.

Ennen kuin oppilaitoksen edustaja tekee lastensuojeluilmoituksen, voi hän tarvittaessa konsultoida sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijää saadakseen neuvontaa ja ohjausta (puh.02-2626 003) mm. koskien lastensuojeluilmoituksen sisältöä.

18 vuotta täyttänyt opiskelija voidaan ohjata oppilaitoksesta sosiaalityön palveluiden piiriin esim. varaamaan ajan aikuissosiaalityöntekijältä.

6.5. Ohjeita päihtyneen ja/tai sekavasti käyttäytyvän alle 18-vuotiaan nuoren auttamiseksi

1. Jos opiskelija on päihtynyt (haisee alkoholilta tai on huumeiden vaikutuksen alainen) ja häneen saa kontaktin, tulee ottaa välittömästi yhteys terveydenhoitajaan ja huoltajaan, joka hakee opiskelijan koulusta.

Mikäli huoltajaan ei saada yhteyttä, huoltaja ei pääse hakemaan tai ei halua hakea nuorta, otetaan yhteyttä virka-aikaan Turun kaupungin sosiaalipäivystykseen puh. 02 2626 003 ja muuna aikana numeroon 112, mistä yhdistetään sosiaalipäivystykseen.

2. Jos opiskelija on sekava eikä häneen saa kontaktia, otetaan yhteyttä terveydenhoitajaan ja mikäli terveydenhoitaja ei ole tavoitettavissa, opiskelija toimitetaan lääkäriin. Huoltajalle ilmoitetaan välittömästi.
3. Aina, kun alle 18-vuotias esiintyy päihtyneenä koulussa, tulee tehdä lastensuojeluilmoitus.
4. Puhallustestin alkometrillä voi suorittaa vain poliisi.

6.6. Monialainen opiskelijahuoltotyö koulun ulkopuolella /Lukioiden opiskeluhoollolliset yhteistyötahot

Opiskeluun ja oppimiseen saattaa liittyä myös koulun ulkopuolisia vaikeuksia, joissa auttamiseksi on tehtävä monialaista hyvinvointiyhteistyötä. Opiskelijahuoltoryhmän jäsenet voivat tarvittaessa konsultoida eri ammattialojen tai vapaaehtoisjärjestöjen edustajia nuoren tai hänen perheensä asiassa.

Yhteistyötahoja ovat mm.

- kolmas sektori esim. Linkki, VAMOS, Tyttöjen talo, Lounais-Suomen mielenterveysseura, KOTA ry.
- poliisi
- seurakunnat
- Nuoriso- ja aikuispsykiatrian toimijat
- sosiaalitoimi
- Nuorisotoimi
- Nuorten tuettu asuminen
- SPR Nuorten turvatalo

Opiskelijahuollollisen työn tärkein kaikkia ammattikuntia koskeva eettinen periaate on luottamuksellisuus suhteessa opiskelijaan ja hänen perheeseensä. Aina on harkittava, mikä on opiskelijan edun mukaista ja toimittava sen mukaan. Nuorelta on saatava suostumus häntä itseään koskevien asioiden käsittelyyn.

7 Esteetön opiskelu

7.1. Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Oppimisen ja opiskelun tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluun liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa ja kehittyä oppijana. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saamisen mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisestä, matemaattisesta, motorisesta tai tarkkaavaisuuden häiriöstä. Se voi liittyä myös sosiaalisiin vaikeuksiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen ongelmiin. Lähtökohtana tuen tarpeen arvioinnissa on yhteistyö opiskelijan ja mahdollisuuksien mukaan huoltajien kanssa. Opettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015, Määräykset ja ohjeet 2015/48)

Esteettömän opiskelun tavoitteena on yhdenvertaisuuden toteutuminen opiskelijan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta siten, että hänellä on mahdollisesta esteellisyydestään huolimatta tasavertaiset edellytykset suorittaa lukio-opintonsa. Katso Lukio kaikille - *Hyvät käytännöt opiskelijan tukemiseksi Turussa* -opas, jonka tavoitteena on auttaa lukion opettajia huomioimaan erilaiset oppijat opetuksessaan (www.turku.fi » kasvatus ja opetus » lukio-opetus » terveys ja hyvinvointi » opiskelijahuolto).

7.2 Erityistä tukea säätelevät lait ja asetukset

Lukiolainsäädäntöön ei sisälly säännöksiä erityisopetuksesta. Lähtökohtana on, että jokaista opiskelijaa tuetaan. Lukiossa opiskelijaa ei voida nimetä erityisopiskelijaksi eikä hänelle voida laatia henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa (HOJKS). Lukiolain 13 §:n mukaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, mikäli se on perusteltua muun muassa opiskelijan terveydentilaan liittyvistä syistä. Asiassa tulee kuulla opiskelijaa.

Opiskelija voi hakea muutosta valittamalla aluehallintovirastolta lukiolain 13 §:n perusteella toteutetuista erityisistä tukitoimista ja erityisjärjestelyistä (Lukiolaki 34§).

Lukiolainsäädäntöön ei sisälly varsinaisia tukipalveluita koskevia säännöksiä. Lukiolain 29 §:n mukaisesti vammaisella tai muusta syystä erityistä tukea tarvitsevilla opiskelijalla on oikeus opiskelun edellyttämiin muiden viranomaisten avustajapalveluihin, muihin opetuspalveluihin ja opiskelijahuollon palveluihin sekä erityisiin apuvälineisiin siten kuin erikseen säädetään.

7.3. Lukiseula

Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua syyslukukauden alussa lukiseulaan. Lukiseulan perusteella erityisopettaja voi tarkastella yksilöllisesti lukemisen ja kirjoittamisen osaitoja opiskelijan oppimisen ja opiskelun tueksi. Opiskelijan oma kokemus erityisopetuksen tarpeesta tulee huomioida. Yhteistyö yksilöllisen oppimisen tuesta etenee opiskelijan, huoltajien, erityisopettajan, opinto-ohjaajien yhteistyöllä nivoutuen yhteistyöksi aineenopettajien kanssa. Mahdollinen lukivaikeus tai muut oppimisvaikeudet tulisi huomioida varhaisessa vaiheessa mahdollisuuksien mukaan lukio-opintojen alettua.

Lukilausunnot etenevät Ylioppilastutkintolautakuntaan syyslukukaudesta 2016 alkaen sähköisesti lukion erityisopetuksen palveluiden kautta. Katso luku 7.6.

Uudistuneet määräykset ja ohjeet koskien luku- ja kirjoitushäiriötä löytyvät osoitteesta ylioppilastutkinto.fi.

7.4. Erityisen tuen suunnitelma

Erityisen tuen suunnitelman perusteena on diagnosoitu sairaus tai vamma. Erityistä tukea tarvitsevalle opiskelijalle laaditaan tarvittaessa erityisen tuen suunnitelma Wilmaan yhteistyössä opiskelijan, huoltajien, lehtoreiden, opinto-ohjaajien ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden konsultoinnilla opiskelijan yksilöllisistä tukitoimista.

Erityisen tuen suunnitelman perusteena voivat olla myös lukio-opintojen alussa havaitut lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet tai muut oppimisvaikeudet. Erityisopettaja kirjaa erityisen tuen suunnitelmaan opiskelijan oppimista ja opiskelua edistäviä työskentely- ja toimintatapoja opiskelijan ja huoltajan näkemyksen huomioiden. Yksilöllisiä opetusjärjestelyjä huomioidaan opetuksessa ja kurssikokeissa mahdollisuuksien mukaan opiskelijan etu huomioiden.

Erityisen tuen suunnitelmassa yksilöllisten työskentelytapojen huomioiminen opintojen aikana on tärkeää opiskelijan hakiessa erityisjärjestelyjä Ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Suunnitelman tavoitteena on myös edistää tiedon välittymistä opiskelijan ja opettajien välillä.

Erityisen tuen suunnitelma laaditaan, kun se on opiskelijan edun mukaista. Suunnitelma laaditaan opiskelijan ja huoltajan suostumuksella, kun opiskelija on alaikäinen. Opiskelijaa kuunnellaan aina erityisen tuen suunnitelman laatimisen yhteydessä.

7.5. Erityistä tukea ylioppilastutkinnossa koskevat säädökset

Ylioppilastutkinnon järjestämiseen liittyvät seuraavat säädökset, jotka edellyttävät erityisten opetusjärjestelyjen toteuttamista:

- Laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä 672/2005, § 8. Jos kokelaan koesuoritusta on heikentänyt jokin erityisen painava peruste, ylioppilastutkintolautakunta voi ottaa tämän arvostelussa huomioon.

- Valtioneuvoston asetus ylioppilastutkinnosta 915/2005, § 6. Jos kokelaalla on luki- tai kirjoitushäiriö, hänen kokeensa voidaan järjestää poikkeavasti. Ylioppilastutkintolautakunta päättää järjestelyjen käytöstä kokelaan tai hänen huoltajansa tekemän hakemuksen perusteella.
- Ylioppilastutkintoasetuksen (15.2.2001/144) 14 §:n mukaan erityisen sairauden, vamman tai muun niihin verrattavan syyn, esimerkiksi lukivaikeuden, vuoksi opiskelijalla on oikeus saada erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon suorittamiseksi. Ylioppilastutkintolautakunta on määrännyt, mitä erityiset opetusjärjestelyt ylioppilaskirjoituksissa voivat olla sekä mitä lausuntoja niiden saamiseksi tarvitaan.

(<http://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityis/>).

- luki-lausuntoon perustuen erityiset opetusjärjestelyt ylioppilaskirjoituksissa voivat olla:
 - pitkätaukoinen kuullunymmärtämiskokeen äänite
 - lisäaika kuullunymmärtämiskokeen lopussa
 - lisäaika kirjallisessa kokeessa
 - isokirjaimiset tehtävät
 - erillinen koetila

Erityisjärjestelyistä ylioppilastutkinnossa kerrotaan tarkemmin Lukio kaikille -oppaassa s. 43. (www.turku.fi » kasvatus ja opetus » lukio-opetus » terveys ja hyvinvointi » opiskelijahuolto).

Ylioppilastutkintolautakunnan uusissa määräyksissä (13.12.2013) on tarkennus erityisjärjestelyjen hakemiseen liittyen: "Lukion on toimitettava lautakuntaan kaikki erityisjärjestelyjä koskevat hakemukset liitteineen kevään tutkinnon osalta viimeistään 23. marraskuuta ja syksyn tutkinnon osalta viimeistään 23. huhtikuuta".

Ylioppilastutkintolautakunnan uusissa määräyksissä (13.12.2013) on tarkennus erityisjärjestelyihin liittyen: "Lautakunnan tekemä erityisjärjestelypäätös on valitusajan päättymisen jälkeen lautakuntaa ja lukiota sitova, ja siitä voi poiketa ainoastaan kokelaan suostumuksella (esimerkiksi mahdollisuus jakaa erillinen koetila toisen kokelaan kanssa). Lukion tulee keskustella mahdollisista käytännön järjestelyistä kokelaan kanssa ennen kokeen suorituspäivää."

Koulu sihteeri merkitsee Primuksen yo-kirjoitukset -välilehdelle opiskelijan luki-todistuksen päiväyksen ja erityisjärjestelyt yo-kokeessa YTL:n päätöksen mukaisesti.

- Kokelaat, joiden väestörekisteriin merkitty äidinkieli on muu kuin opetuskieli, ovat oikeutettuja anomaan vieraskielisyyslausuntoa ylioppilastutkintoa varten. Lausuntoa hakee kokelas itse ja rehtori hyväksyy sen. Tiedot merkitään Priimukseen.

7.6 Ylioppilastutkintolautakunnan sähköinen asiointipalvelu

Ylioppilastutkintolautakunta sähköistää kaikki hakemus- ja lausuntolomakkeensa. Sähköinen asiointi korvaa lautakunnalle lähetettävät paperiset lomakkeet, mikä helpottaa ja nopeuttaa asiointia. Hakemukset ja lausunnot laaditaan sähköisessä palvelussa ja rehtori lähettää ne lautakuntaan palvelun kautta.

Sähköiseen asiointipalveluun kirjaudutaan Vetuma-tunnistautumisella (pankkitunnukset tai mobiilivarmenne).

Ohjeet sähköiseen asiointiin <https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/ylioppilastutkinto/sahkoinen-asiointi>

	rehtori	erityisopettaja	opinto-ohjaaja	käsittelijä	aineenopettaja/ muu asiantuntija
Lukilausunto		x			
Lukihäiriön huomioon ottaminen	x	x			
Selvitys vieraskielisyydestä	x	x	x	x	
Sairauden tai vamman huomioon ottaminen	x	x	x		
Kuulovamman huomioon ottaminen	x	x	x		
Huomioiden antaminen pyydettyäessä					x
Ilmoittautumiseen liittyvät asiat	x	x	x		

7.7. Eri kieli- ja kulttuuriryhmien huomioiminen

Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opinnoissa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa. Eri kieliryhmiä informoidaan heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilaskirjoituksissa.

Pedagogisissa tapaamisissa vieraskielisten opiskelijoiden kanssa on tärkeää käyttää ammattitulkkaa silloin, kun opiskelijan tai huoltajien suomen kielen osaamisen puutteet vaikeuttavat viestintää. Nuorta ei saa käyttää tulkkinä opskelijahuoltoryhmän kokouksissa. Tulkkausapu pyritään hankkimaan tulkkeskuksesta. Kustannuksista vastaa lukioitoimi. Muista varata tulkki ajoissa.

8. Epäasiallisen kohtelun, kiusaamisen, syrjinnän ja häirinnän ehkäisy

Jokaisella on oikeus turvalliseen ja viihtyisään opiskelu- ja työympäristöön eikä kenenkään tule kokea epäasiallista kohtelua. Epäasiallisella kohtelulla tarkoitetaan toistuvaa toista ihmistä loukkaavaa, yleensä tahallista käytöstä. Se voi olla esimerkiksi kiusaamista, syrjintää tai häirintää.

Kiusaamista on, kun jollekin aiheutetaan toistuvasti ja tahallaan pahaa mieltä. Se voi olla nimittelyä, pilkkaamista, tönimistä, tavaroiden ottamista, syrjään jättämistä, eristämistä, ilkeiden juorujen levittämistä tai pahan puhumista. Myös seksuaalinen häirintä ja nettihäirintä ovat kiusaamista.

Häirintä on henkilön tai ihmisryhmän toisten taholta kokemaan ei-toivottua käyttäytymistä, joka kohdistuu fyysisen tai henkisen arvoon ja koskemattomuuteen. Kiellettyä on sekä tarkoituksellinen häirintä että menettely, jonka seuraukset ovat loukkaavia.

Syrjintä tarkoittaa henkilön tai ihmisryhmän kohtelemista eri tavoin kuin toisia samassa asemassa olevia. Se voi olla vähättelyä, aliarvioimista, nimittelyä ja ryhmän ulkopuolelle jättämistä.

8.1. Kiusaaminen

Kiusaamisen tai muun epäasiallisen kohtelun havaitseminen ja tunnistaminen ei ole koulun henkilökunnalle helppoa, sillä opiskelijat eivät yleensä mielellään kerro kiusaamiskokemuksistaan. Kiusatuksi joutuminen saatetaan kokea häpeänä tai asian käsittely pelottaa tai sitten uskotaan, ettei kertomisesta ole hyötyä, vaan kiusaaminen päinvastoin pahenee entisestään. Epäsuorasta kiusaamisesta kerrotaan todennäköisesti vielä harvemmin kuin suorasta ja avoimesta.

Kiusaaminen on tiedostettava, ennen kuin siihen voidaan puuttua. Jokaisen velvollisuus on puuttua kiusaamiseen tai häirintään, jos sellaista havaitsee tai siitä kuulee.

Paras tapa ehkäistä kiusaamista ja häirintää on huolehtia koulu- ja työyhteisön toimivuudesta ja kannustavuudesta. Toisia kunnioittava yhteisö tukee opiskelijoiden itsetuntoa ja edistää kaikkien hyvinvointia. Toisaalta myönteinen ja avoin ilmapiiri rohkaisevat kiusaamisesta kertomiseen.

Selkeät oppimistavoitteet, opiskelijoiden motivoituneisuus ja hyvä työrauha vähentävät kiusaamista ja sen mahdollisuutta oppituntien aikana. Niin opiskelijoilla kuin opettajallakin tulee olla oikeus työskentelyrauhaan. Opettajan kannustava asenne ja tuki ovat tärkeitä yksittäiselle opiskelijalle, mutta ovat myös käyttäytymismalli muille. Jos opettaja huomaa, että joku opiskelija jää toistuvasti ryhmässä yksin, voi hän esimerkiksi pari- tai ryhmätöitä teettäessään muodostaa ryhmät valmiiksi.

Vaikka opiskelijoiden enemmistö ei hyväksy kiusaamista, moni saattaa ryhmässä tulla myötäilleeksi sitä – tai vaienneeksi siitä. Kiusaamistilanteessa on monenlaisia rooleja: kiusattu, kiusaaja, apuri, kannustaja, puolustaja ja hiljainen hyväksyjä. Tutkimukset osoittavat, että iän myötä ryhmänormit muuttuvat yhä enemmän kiusaamisen hyväksyviksi.

Kiusatuksi voi joutua kuka tahansa ja kiusaamiskokemukset ovat hyvinkin yksilöllisiä.

8.2. Toimintamalli kiusaamis-/häirintätapausten selvittämisessä

Avoin ilmapiiri, yhteisöllisyys, välittäminen ja keskinäinen kunnioittaminen ovat keskeisiä kiusaamisen ehkäisemisessä. Tärkeää on puuttua kiusaamistilanteisiin mahdollisimman nopeasti ja kuulla eri osapuolia kiusaamisasiasta.

Jokainen opiskeluyhteisön jäsen (opiskelija, opettaja, vanhempi tai koulun muuhun henkilökuntaan kuuluva), joka saa tietoonsa kiusaamistapauksen, on velvollinen tiedottamaan asiasta *koulun nimeämälle kiusaamistapausten selvittelystä vastaavalle henkilölle/taholle* ja rehtorille. Lisäksi jokaisen opettajan ja ryhmänohjaajan velvollisuus on huolehtia työrauhasta ja aktiivisesti havainnoida mahdollisia kiusaamistapauksia, opiskelijoiden välituntikäyttäytymistä jne. ja raportoida niistä. Tarvittaessa lukiokuraattori voi olla apuna kiusaamistilanteiden selvittämisessä.

Toimintamalli

Ryhmänohjaaja/opettaja:

- Puuttuu kiusaamiseen/häirintään/epäasialliseen kohteluun heti. Havainnontekijä ilmoittaa kiusatun ryhmänohjaajalle epäilystä.
- Ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä kiusaamistapausten selvittelystä vastaavaan tahoon ja tarvittaessa myös lukiokuraattoriin.
- Jos kiusaaja kuuluu henkilökuntaan, asia viedään kiusaajan lähimmälle esimiehelle käsiteltäväksi.
- Selvittelyn vaiheet:

A) Tietojen kerääminen, keskustelu kiusatun kanssa ja selvityssuunnitelman laadinta.

B) Keskustelut kiusaajan/kiusaajien kanssa (yksitellen).

C) Tarvittaessa keskustelu muiden kanssa kokonaiskuvan saamiseksi tilanteesta.

D) Kiusaamisen/häirinnän lopettamisesta sovitaan (kaikki yhdessä kiusatun luvalla).

- Ryhmänohjaaja tiedottaa tapahtuneesta tarvittaessa huoltajille.
- Ryhmänohjaaja kertoo kiusaamisesta/häirinnästä muille ryhmää opettaville seurannan varmistamiseksi. Tieto tulee siirtää eteenpäin jakson vaihtuessa, mikäli asia on vielä ajankohtainen.
- Ryhmänohjaaja keskustelelee asiasta kiusatun kanssa kohtuullisen ajan kuluttua.
- Tarvittaessa kuraattori tarjoaa molemmille osapuolille yksilöllistä keskusteluapua.
- Vakavissa kiusaamis- ja häirintätapauksissa otetaan yhteyttä poliisiin.
- Tarvittaessa luokassa voi pitää ilmapiiritunteja tai muuta toimintaa ryhmähengen parantamiseksi.
- Toimenpiteet kirjataan, ryhmänohjaaja dokumentoi kirjaukset. Dokumentointi on kiusaamistapausten selvittelyssä erittäin tärkeää.
- Erityistilanteista tehdyt (ilmoitus tapahtuneesta) muistiot 20 v. opiskelijan lopetettua lukion

Kiusaamistapausten esiintyvyyttä on hyvä seurata lukukausittain oppilaitosten LOR-kokousten yhteydessä.

Koko kouluyhteisö on vastuussa kiusaamisen lopettamisesta.

9. Kriisitilanteet

Kriisitilanteet hoidetaan oppilaitoksen sekä kasvatus- ja opetusviraston ohjeistuksen mukaisesti. Jokaisella lukiolla tulee olla oma turvallisuus – ja kriisisuunnitelma.

10. Peruskoulun ja lukion nivelvaiheen tiedonsiirto

Opiskeluhuollollisen tiedonsiirron tavoitteena on tukea nuoren siirtymistä peruskoulusta lukioon ja edesauttaa opintojen joustavaa aloittamista. Tiedonsiirrolla on tarkoitus tukea opiskelijan onnistumista ja hyvinvointia sekä auttaa lukioita ennakoimaan tilanteita, joissa opiskelija saattaa olla erityisen tuen tarpeessa. Erityisen tärkeää tiedonsiirto on, jos oppilas siirtyy lukioon erityiskoulusta tai hänellä on peruskoulussa ollut henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Oppilas-/opiskelijatietojen siirtämisen tulee aina olla luottamuksellista ja opiskelijan edun mukaisesti toteutettua. **Tiedonsiirtoon tulee olla huoltajan lupa.**

11 Liitteet

11.1. Opiskeluhoitokertomus (MAR-lomake)

11.2. Ilmoitus tapahtuneesta

11.3. Kiusaamistapausten seulontalomake

11.4 Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma

LIITE 1 Opiskeluhoitokertomus (MAR)

Pvm	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä.
------------	---

Opiskelijan nimi	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Syntymä-aika	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kotikunta	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.		
Yhteystiedot	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.		
Huoltajan nimi	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.		
Yhteystiedot	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.		

Vireillepanija	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Asian aihe	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Aikaisemmat toimenpiteet (kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet)

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
--

Opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet (kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset)

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
--

Asian käsittely tässä kokouksessa

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
--

Kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
--

Tehdyt päätökset ja jatkosuunnitelmat

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
--

Toteutuksesta ja seurannasta vastaavat tahot

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
--

pvm	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tätä.	Muistion laatija	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
		Asema	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tietojen luovuttaminen sivulliselle:

Kenelle luovutettu ja pvm	Mitä tietoja ja millä perusteella
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

LIITE 2 Ilmoitus tapahtuneesta

ILMOITUS TAPAHTUNEESTA

numero_____ / 20_____

(arkistoitava 20 vuotta)

kiusaaminen / uhkaaminen / väkivallanteko / muu:

Ilmoittaja:

Asianosaiset:

Ilmoittajan selostus tapahtuneesta:

Tapahtumassa muut läsnä olleet:

Asianosaisten kirjalliset selvitykset liitteenä ____ kappaletta

Kuulemispäivä ja läsnäolijat

Sovitut toimenpiteet ja vastuuhenkilöt

Liitteeksi muistio seurannasta

Päiväys ____ . ____ 20____

Muistion kirjoittajan allekirjoitus ja nimen selvennys

KIUSAAMISTAPAUKSEN SEULONTALOMAKE

numero ____ / 20 ____

Henkilö, jolle kiusaamisesta ilmoitettiin: _____

Henkilö, joka kiusaamisen kohteena: _____

Kiusaamisesta ilmoitti: _____

kiusattu itse kiusatun koulutoveri kiusatun huoltaja opettaja joku muu

Millaista kiusaamista on esiintynyt? Konkreettisia esimerkkejä tilanteista?

Milloin kiusaamista on tapahtunut? Kuinka usein?

Kuinka kauan kiusaaminen on jatkunut?

Kiusaamiseen osallistuneet henkilöt?

Kerätyn tiedon perusteella kyseessä on

- riita tai konflikti nuorten välillä
- tahaton loukkaus
- yksittäinen kiusaamistilanne
- toistuva kiusaaminen

Selvityksen päätteeksi sovittiin seuraavista jatkotoimenpiteistä: _____

Muistion kirjoittajan nimi ja allekirjoitus _____

Asianosaisten allekirjoitukset

_____	_____
_____	_____

LIITE 4 Opiskelijahuollon vuosisuunnitelma

Opiskelijahuollon vuosisuunnitelma

Täytetään Wilman vuosisuunnitelmaan ennen syyskuun loppua.

- Opiskelijahuoltoryhmän jäsenet ja tehtävät (pj, muistion kirjaaja, opettajajäsen)
- Kiusaamistapausten selvittelystä vastaava
- Opiskelijahuoltoryhmän kokousaikataulu ja kokouksen aihe (esim. vuositaso tai ryhmä).
- Opiskelijahuollon (=koko koulu) erityiset painopisteet/kehitysalueet tänä lukuvuonna
- Opiskelijahuoltoryhmän työskentelyn erityiset painopisteet/kehitysalueet tänä lukuvuonna
- Opiskelijahuollon ja OHR:n työskentelyn arviointisuunnitelma

12 Lähteet

Uusi soveltamisohje oppilas- ja opiskelijahuoltolainsäädännön toteuttamisen tueksi, Sosiaali- ja terveysministeriö 13a/2015

<http://stm.fi/documents/1271139/1427058/Kuntainfo13a+Uusi+soveltamisohje+oppilas-+ja+opiskelijahuoltolains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nn%C3%B6st%C3%A4+p%C3%A4ivitetty+18122015/ea07ef1e-38b5-4236-a503-ae01aa87185>

Laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä (672/2005)

Lukio kaikille -opas, Turun kaupunki, Kasvatus- ja opetusvirasto, 2011

Lukiolaki (629/1998)

Lukiolaki (478/2003)

Opetushallitus 2003. Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003. Nuorille tarkoitettun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet.

LOPS 2015

Valtioneuvoston asetus ylioppilastutkinnosta 17.11.2005/915

Ylioppilastutkintolautakunnan ohjeita ja määräyksiä.

<http://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityis/>

<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/ylioppilastutkinto/sahkoinen-asiointi>